

III INTERNATIONAL FARABI READINGS
MATERIALS
 of International Scientific Conference
 of Students and Young Scientists
 «FARABI ALEMI»
 Almaty, Kazakhstan, 11-14 April, 2016

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ
МАТЕРИАЛЫ
 международной научной конференции
 студентов и молодых ученых
 «ФАРАБИ ЭЛЕМИ»
 Алматы, Казахстан, 11-14 апреля 2016 года

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ
МАТЕРИАЛДАРЫ
 Студенттер мен жас ғалымдардың
 аты халықаралық ғылыми конференциясының
 «ФАРАБИ ЭЛЕМИ»
 Алматы, Қазақстан, 11-14 сәуір, 2016 жыл

Қазақстан 2050

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
 ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
 БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ ВИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ

екіншіден, аулауға тыйым салынуына байланысты, сонымен қатар биологиялық өнімділігін жасанды жолмен арттырудың бір әдісі. Балық етінің биохимиялық құрамы оның тағамдық құндылығын анықтайтын басты факторлардың бірі. Бірінші кезекте, ол бұлшықет құрамындағы қоректік заттардың мөлшеріне тәуелді. Жұмысымыздың мақсаты: аквакультура жағдайында жасанды өнімдік жемдермен қоректендірілген бекіре тұқымдас балықтардың бұлшықеті құрамындағы маңызды қоректік заттардың мөлшерін анықтау.

Зерттеу объектісі ретінде «Қапшағай уылдырық шашу-шабақ өсіру шаруашылығы» базасында бассейндік технологиямен өсірілген сүйрік (*Acipenser ruthenus*) және гибрид (*Acipenser baeri* × *Acipenser gueldenstaedtii*) шабақтары алынды. Балықтар ОТ-6 (бақылау), ҚазҚӨТӨ ҒЗИ-да жасалынған тәжірибелік жем және голландтық «Сорпенс» фирмасы өндірген бекіре тұқымдастарына арналған жемдермен (тәжірибе) қоректендірілді. Жемдерді қолдану тиімділігі бұлшықет құрамындағы жалпы белоктар, липидтер және глюкоза мөлшерлерін анықтау арқылы бағаланды. Зерттеулер үшін құйрық бөлімінен алынған бұлшықет сынамалары қолданылды.

Тәжірибе жүргізілген мерзімде бұлшықет құрамындағы жалпы белок мөлшері аздап жоғарылаған. Талдау нәтижелері гибридпен салыстырғанда сүйрік етінің құрамында белоктардың мөлшері жоғары болатындығын көрсетті, орта есеппен сүйрікте – 21,38%, ал гибридте – 15,19%. Голландтық жеммен қоректендірілген балықтардың бұлшықеттері құрамындағы белок мөлшерінің жоғары болуымен ерекшеленеді, өсірудің соңғы күндерінде сүйрік етінің құрамындағы белок мөлшері 23,54%, ал гибридте 18,98%, ал бақылау тобындағы балықтарда 21,11% және 15,45%. Балықтардың бұлшықеттеріндегі глюкозаның массалық үлесі шамамен бірдей 1%-дан төмен мөлшерді құрайды, мәселен, голландтық жемді қолданғанда тәжірибенің әр мерзімінде сүйрік бұлшық етіндегі глюкоза мөлшері 0,62; 0,83 және 0,97%, ал гибридте 0,51; 0,89 және 0,99%. Бұлшықеттер липидтердің жоғары мөлшерде болуымен ерекшеленді, мысалы, әртүрлі жемдермен қоректендірілген сүйріктердің етінде жалпы липид мөлшерінің орташа мәні – 8,21%, ал гибридте – 6,15%. Басқа жемдермен салыстырғанда голландтық жемді рационда қолдану липидтердің жинақталуына себепші болған. Өсірудің 23 күнінде голландтық жеммен қоректенген сүйріктің құрамында жалпы липид мөлшері 9,81%, ал ОТ-6 мен тәжірибелік жемде 4,42 және 7,63%, ал гибридте, 4,67; 4,06 және 3,3% мөлшерін құрайды.

Талдау нәтижесінде бақылаумен салыстырғанда голландтық жемді балық рационында қолдану тәжірибе мерзімінде бұлшықеттегі жалпы белок мөлшерінің 23%, ал липид мөлшерінің 1,7 (сүйрік) және 1,6 (гибрид) есе арттыратындығы анықталды.

Ғылыми жетекшілері: б.ғ.к. Оразова С.Б., б.ғ.к. Аблайханова Н.Т.

АЛЬФА ЛИПОЙ ҚЫШҚЫЛЫНЫҢ ИММУНДЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРГЕ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ

А.М. Қалиясқарова

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы

Aizado4ka@inbox.ru

α -липой қышқылы қант диабетінің асқынған түрі диабеттік нейропатия сияқты патологиялық ауруларды емдеуге қолданылатын дәрілік зат болып табылады. Липой қышқылы басқа да қант диабетінің асқынған түрлері: жүрек пен бүйрек кемшіліктерін емдеуде тиімді, сонымен қатар алкогольдік емес стеатогепатитті емдеуге қолданылатын препарат. Қандағы глюкоза концентрациясының төмендеуіне және гликогеннің көбеюіне жағдай туғызып, инсулинрезистенттілікті жоюға көмектеседі. Липой қышқылы биохимиялық әсері жағынан В тобының дәрумендеріне өте жақын болып келеді. Липидтік және көмірсу алмасуының реттелуіне қатысып, холестериннің алмасуына бастама береді. Бауырдың қызметін жақсартып, оған эндогенді және экзогенді токсиндердің, сондай-ақ ішімдіктердің зиянды әсерін төмендетеді. α -липой қышқылы иммунитетті нығайтып, организмдегі ауыр металдар мен токсинді заттарды шығаруға көмектеседі.

Тәжірибе салмағы шамамен 160-200 грамм болатын зертханалық тексіз ақ егеуқұйрықтар таңдалып алынды. Тәжірибе жүргізу үшін егеуқұйрықтар 3 топқа бөлінді: 1-топ-бақылау тобы. Ешбір әсерлерге ұшырамаған егеуқұйрықтар. 2-топ- салыстыру тобы, бұл топтағы егеуқұйрықтарға 21 күн

54	Артыкқызы Т., Сүлейменова Б.Н. Адамның кардиореспираторлық жүйесіне өндірістік факторлар әсерін анықтау	78
55	Әбдігаппар А.Е., Төлөнова Қ.Д., Аманбай Б.Б. Миопияға шалдыққан студенттердің биологиялық активті нүктелерінің биофизикалық көрсеткіштерін зерттеу	78
55	Әбдігаппар А.Е., Төлөнова Қ.Д., Қамзаққызы Ш. Адам ағзасында симметриялы орналасқан биологиялық активті нүктелердің ақпарат көзі ретінде ерекшеліктерін анықтау	79
56	Әмзеева Ұ.М., Еркінбек Ұ.Ы. Қимыл-қозғалыстың жүрек қан тамыр жүйесіне әсері	80
57	Әскербай Г.Е. Жүрек-тамыр жүйесіне қалқанша безінің гормонының әсерін зерттеу	81
57	✓ Бадырай П. Орталық жүйке жүйесіне салмақсыздықты үлгілеу кезіндегі әсері	81
58	✓ Бадырай П. Биологиялық зерттеулердегі салмақсыздық үлгілерін жасау әдістері	82
58	Байдаулет Т., Мұхитқызы Ә. Қоршаған орта мен экология бұзылуының адамдар денсаулығына әсерін зерттеу	83
59	Байдаулет Т. Ауа ластануының адам қан көрсеткішіне әсеріне талдау жасау	84
60	Бекен Б.Р. Бидай сортын биореттегішпен сырттай өңдеу арқылы, өсу мен даму көрсеткіштерін зерттеу	84
60	Бугыбаева Ш.Б. Биология пәнін жаңа ақпараттық технологиялар арқылы өткізе отырып жоғары сынып оқушыларының есте сақтау қабілетін зерттеу	85
61	Ғалымқызы Г. 1,2,3 курс студенттерінің арасындағы темекі шегу зиянды әдетінің таралуы	86
62	✓ Дәулет Г.Д., Сабаева А.С., Есенбекова А.Е. Токсикалық гепатит кезіндегі лимфатикалық тамырлардағы адренергиялық жүкелену және жиырылу қабілетінің жағдайы	86
64	Джумаханова Г.Б., Қасымбекова Г.Ы., Қайрат Б.Қ. Бассейндік жағдайдағы жасанды құрама жемдермен қоректендірілген тилипия балықтарының кейбір мүшелеріне гистологиялық зерттеу	87
64	Ералханова А.К. Әртүрлі нанокеукті таңғыштардың түрлі жарақат түрлеріне әсерін зерттеу	88
65	Еркінбек Ұ.Ы., Әмзеева Ұ.М. Қалыпты жағдайдағы адамдардың негізгі гемодинамикалық параметрлерінің тәуліктік динамикасының хроноструктурасы	89
66	Есжанова Г.А. Медициналық бұйымдардың биологиялық қауіпсіздігін бағалауды заманауи баптау	90
66	Жақсыбай А.Ғ. Студенттердің тыныс алу жүйесінің функционалдық жағдайын зерттеу және бағалау	90
67	Жаксымов Б.И. Применение биологически активных веществ для коррекции здоровья жителей экзависимых регионов	91
68	Запарина О.Г. Роль четыреххлористого углерода в повреждении клеточных мембран	92
69	Zhangisina S.K. Application of knowledge about the circadian rhythms of the cardiorespiratory system in the treatment of hypertension	93
69	Кәкімбек А.А. Оценка успеваемости студентов в зависимости от режима дня	93
70	Красилова А.А., Султанова Г.Б. Исследование уровня гонадотропных гормонов у женщин репродуктивного возраста	94
71	Керімқұлова М. Нано- және макрокеукті негізіндегі карбокерамикалық адсорбенттерді алу	95
71	Кудайбергенова А.К. Оценка психо-физиологических показателей учащихся старших классов при подготовке к ЕНТ и студентов в период аттестации	96
72	Кулатаева А.А. Определение готовности к школе у детей дошкольного возраста	96
72	Кульмаханбетова Т.Қ. Экологиялық және өндірістік факторлардың қан жүйесінің клеткаларына әсерлері	97
72	Kirgizbayeva A.O. Research the types of cognitive activity of students	98
74	Қайрат Б.Қ., Джумаханова Г.Б. Әртүрлі өнімдік жемдермен қоректендірілген бекіре тұқымдас балықтардың бұлшықет ұлпасының биохимиялық құрамын анықтау	98
74	✓ Қалиясқарова А.М. Альфа липой қышқылының иммундық көрсеткіштерге әсерін зерттеу	99
74	Қарашбаева К.Ж. Дәрілік заттардың қауіпсіздігін бағалаудың заманауи аспектілері	100
74	Құралбекова М.А., Жылқыбаева Ә.Ж. Биологияны оқытуда жаңа технологияларды қолданудың әдістемелік негіздері	101
75	Матаева К.С., Ақылбек А.А. Влияние кадмия на гематологические параметры крови	102
75	Мусабаева С.К., Сүлейменова Б.Н., Сазанова А.А. Бүйрек патологиясы жағдайларындағы жасөспірімдердің жүрек - қан тамырлар жүйесінің хронокұрылымдық көрсеткіштерін зерттеу	102
76	Муталханов М.С., Темірхан Б.Т. Spark және рхуве құрылғысының оқушылардың ғылыми танымдық қалыптасуына әсері	103